

Српски сељак преживео пет аграрних реформи

➤ У двадесетак радова презентовани подаци о настанку идеје оснивања аграрне банке, генези пољопривредног саветодавства, робном запису као средству плаћања, узгоју хмеља, развоју руралног туризма...

Центар за аграрну историју, основан 2017. године у оквиру Пољопривредног факултета Универзитета у Новом Саду, организовао је у Департману за економику пољопривреде и социологију села трећи научни скуп "Теорија и пракса аграра у историјској перспективи". Подршку скупу је и овог пута, као и претходне две године, дао Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство. Марко Ровчанин, помоћник покрајинског секретара за пољопривреду, нагласио је у поздравном говору важност перманентног изучавања историје аграра на овим просторима.

- Сагледавањем историјских процеса настанка и развоја пољопривреде боље ћемо

пољоприврених произвођача, успела да преживи такозвану провобитну акумулацију капитала.

Проф. др Драган Веселинов осврнуо се на аграрну идеологију и недоумице истакнутог научника Драгољуба Јовановића у вођењу аграрне политике у Краљевини Југославији. Ништа мање није било занимљиво ни представљање идеје Велизара Јанковића о оснивању "Државне пољопривредне банке" у предратној Југославији, коју је у свом реферату обрадила Драгана Ђатовић, редовни професор Факултета за хотелијерство и туризам у Врњачкој Бањи. Др Срђан Шљукић, редовни професор Филозофског факултета у Новом Саду, говорио је о социолошким до-

С научног скупа на Пољопривредном факултету у Новом Саду

схватити који су њени думети, како сада, тако и у блиској и даљој будућности. Покрајина Војводина придаје велику важност свему што је до сада уложено у развој аграра и истовремено чини све да помогне пољопривредницима да осавремене производњу и да пољопривреда као привредна грана добије значај у друштву који заслужује, истакао је Ровчанин.

НАГРАЂЕНЕ ТРИ МОНОГРАФИЈЕ

Учесницима скупа представљене су три награђене монографије: "Економски биографски временплов" аутора проф. др Милана Милановића, "Изазови економског образовања" проф. др Радована Пејановића и "ПП Сава Ковачевић б од сељачке радне задруге до пољопривредног гиганта", коју су као аутори потписали Стојан Ј. Копривица и Павле Б. Орбовић. Овај колектив с традицијом дугом шест деценија, како је презентујући монографију истакао проф. др Радован Пејановић, образац је добро спроведене приватизације и вишедеценијског успешног пословања у аграру.

Директор Департмана за економику пољопривреде и социологију села проф. др Дејан Јанковић нагласио је да проучавање историје настанка и развоја аграра, као и села, треба посматрати у ширем друштвеном контексту. То је, између осталог, и један од задатака Центра за аграрну историју, о чему је, обраћајући се учесницима скупа, говорио и његов оснивач и управник проф. др Зоран Његован.

- Превасходни циљ Центра је неговање историјских чињеница у одређеним временским раздобљима и проучавање техничко-технолошких промена у пољопривреди. Наша дужност је да, у садашњем времену, из свега тога извучемо одговарајуће поуке и даље радимо на унапређењу модернизације пољопривредне производње, а исто тако помно бележимо све новине за поколења и генерације које долазе у будућности, истакао је проф. др Његован.

Еминентни професори универзитета, експерти и стручњаци разних профила, научних усмерења и интересовања представили су на скупу око двадесетак реферата који осликавају различите аспекте историјског развоја пољопривреде и села, као и делатности које су непосредно с њима повезане. Посебно је привукао пажњу уводни реферат Младена Мирића "150 година сталешког пољопривредног друштва б иновације у пољопривреди 1830 б 2019. године" у коме аутор, између осталог, наводи да је Србија за три века спровела пет аграрних реформи и исто толико пута, очито доказујући жилавост својих

метима Сретена Вукосављевића и његовој дефиницији сељаштва и појму социјалног капитала.

Запажено излагање о настанку, али и настанку села чији смо, како је рекао, сведоци, што са собом повлачи озбиљно нарушавање равнотеже између руралног и урбаног начина живота, имао је и др Љубинко Милосављевић, редовни професор Универзитета у Нишу. Да је село некада било на цени, поготово после завршетка Великог рата и колонизације добровољаца у Војводини, који су бесплатно добијали пет хектара и плац за градњу куће, у свом реферату обрадила је др Кристина Митић, доцент Филозофског факултета у Нишу. Тада је, као сада, било потребно знање у обради земље и узгоју стоке, што је пољопривредницима пружала саветодавна пољопривредна служба основана између два светска рата. Њен историјски развој и значај који има и данас били су тема коју је презентовала др Катарина Ђурић, ванредни професор Пољопривредног факултета у Новом Саду. О значају робног записа б инструмента убрзања промета пољопривредних производа и лакшем приступу финансијском тржишту говорио је Мирослав Витез, професор Високе школе здравства и социјалног рада.

Др Гордана Радовић и проф. др Радован Пејановић тематски су представили историјски настанак и развој руралног туризма у свету и код нас. Др Радовић је као посебну занимљивост истакла да су алпске области у Швајцарској биле почетне дестинације организованог сеоског туризма у свету, док су у Србији први туристи угошћени седамдесетих година прошлог века код домаћина у селу Девић. То је, како је рекла, био почетак организованог бављења руралним туризмом, не само у Србији већ и у тадашњој Југославији.

Ништа мање нису биле занимљиве теме у другом делу скупа. Учесници су имали прилику да, између осталог, чују излагања о келтској пољопривреди у северним и средишњим деловима Балкана (аутори Александар Медовић, Ана Марјановић Јеромела, Александар Микић). Др Мирјана Васић је у име ауторског тима (Војислав Михаиловић, Александра Савић, Милан Здравковић) говорила о настанку готово заборављене биљке састрице, која се данас највише користи у дијети оболелих од шећерне болести. Докторанд историје на Филозофском факултету у Београду Марија Краљ осврнула се на покушаје узгоја хмеља у Србији у 19. и почетком 20. века. Пажњу су привукле и презентације др Радомира Поповића о сточарству у Мачви 1816 б 1835. године као и дипл. инжењера пољопривреде Филипа Форкапића о Међународној утакмици плугова одржаној у Београду 1969. године и садржајног извештаја са 65. међународног такмичења орача на Ајнзиделу у Немачкој.

К. Рајевић